

Міністерство освіти і науки України
Ministry of Education and Science of Ukraine
Близькосхідний технічний університет
(Middle East Technical University (METU) (Turkey)
Венеціанський Університет Ка-Фоскарі
(Ca' Foscari University of Venice) (Italy)
Інститут філософії НАН України
Institute of Philosophy of the National Academy of Sciences of Ukraine
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова
M.P.Dragomanov National Pedagogical University
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
Oles Honchar Dnipro National University

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ІННОВАЦІЙНА ОСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ

МАТЕРІАЛИ
II Міжнародної наукової конференції

26-27 червня 2020 р.

Proceedings of the Second International Scientific Conference
**Social Sciences and Humanities Research
and Innovative Educational Activities**

Dnipro, Ukraine
June 26-27, 2020

Редакційна колегія:

Іваненко Валентин Васильович, д.і.н., проф., проректор з науково-педагогічної роботи у сфері гуманітарної освіти та виховання молоді Дніпровського національного університету ім. Олесея Гончара.

Токовенко Олександр Сергійович, д.філос.н., проф., декан факультету суспільних наук і міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олесея Гончара.

Трампус Антоніо, доктор наук з історії, професор Департаменту лінгвістики та порівняльних культурних досліджень Венеціанський Університет Ка-Фоскарі (Ca' Foscari University of Venice), Італія.

Октай Танзевер, доктор філософії з політичних наук, професор, декан факультету міжнародних відносин Близькосхідного технічного університету (Middle East Technical University (METU)), м.Анкара, Турція.

Іщенко Ігор Васильович, д.політ.н., доц., завідувач кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олесея Гончара.

Хамітов Назіп Віленович, д.філос.н., проф., провідний науковий співробітник відділу філософської антропології Інституту філософії ім. Г.С. Сковороди НАН України

Крилова Світлана Анатоліївна, д.філос.н., проф., завідувач кафедри філософської антропології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

Висоцький Олександр Юрійович, д.політ.н., проф., професор кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олесея Гончара.

Кривошеїн Віталій Володимирович, д.політ.н., проф., завідувач кафедри соціології Дніпровського національного університету імені Олесея Гончара.

Третяк Олексій Анатолійович, д.політ.н., доц., завідувач кафедри політології Дніпровського національного університету імені Олесея Гончара.

Окороков Віктор Броніславович, д.філос.н., проф., завідувач кафедри філософії Дніпровського національного університету імені Олесея Гончара

Ключник Руслан Максимович, к.політ.н., доцент кафедри політології та міжнародних відносин Університету імені Альфреда Нобеля.

Міхейченко Марія Анатоліївна, к.політ.н., доц., доцент кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олесея Гончара

С 69 Соціально-гуманітарні дослідження та інноваційна освітня діяльність. Матеріали II Міжнародної наукової конференції. 26-27 червня 2020 р., м.Дніпро. / Наук. ред. О.Ю.Висоцький. – Дніпро: СПД «Охотнік», 2020. – 388 с.

У збірник вміщено матеріали II Міжнародної наукової конференції «**Соціально-гуманітарні дослідження та інноваційна освітня діяльність**», що присвячені найбільш значущим науковим проблемам у царині політичних, соціологічних, юридичних, історичних, філологічних, психологічних, економічних наук, а також філософії, державного управління, соціальних комунікацій, фізичного виховання і спорту, розробці стратегій подальшого розвитку освітнього потенціалу в світовому контексті, узагальненню досвіду викладання та визначенню шляхів інноваційної освітньої діяльності з огляду на нові виклики та світові досягнення. Рекомендовано для студентів, аспірантів і викладачів вищих навчальних закладів, науковців.

© Колектив авторів, 2020

© ДНУ ім. Олесея Гончара, 2020

– Поет говорить про дивний жереб, який випав на долю героя його вірша, – служити мрією вбивці та поета. У випадку Овода це, вірогідно, співвідноситься з притаманною йому суперечливістю, а саме: він дуже ранимий та водночас жорстокий; він подобається одночасно і друзям і ворогам; ним захоплюються та водночас хочуть його вбити.

– Згадування поетом комети, що розтанула в момент народження героя вірша, викликає асоціацію із зіркою волхвів із Євангелічних текстів та співвідноситься в романі з очевидною паралеллю «Овід – Христос».

– Поет говорить про те, що душа героя його вірша сповнена давніх образ, печалей та спогадів, які є для нього великою цінністю. У випадку Овода ідеться про глибокі душевні травми, образи на Монтанеллі, на мати, на Джемму, на товаришів, і очевидним є той факт, що він не прагне звільнитися від усіх цих гірких переживань, навпаки – у них він знаходить джерело сили.

– Герой вірша є злісним, але це не є «злобою святотатця». Своєю чергою, Овід є злісним, але від болю, який він відчуває, а не від порочності. Він не є святотатцем: його бунт проти Бога подібний до бунту дитини, котра погано поводить, щоб спровокувати вияв уваги з боку батька та переконатися в його любові.

– Поет говорить про нездатність героя плакати, хоча він вміє посміхатися та сміятися. Це нагадує Овода, котрий, втомившись від болю, розвинув у собі здатність до блюзнірства та сарказму.

Отже, можна констатувати, що між віршем М. Гумільова «Портрет чоловіка» та романом Е. Войнич «Овід» простежується спорідненість. Певною мірою, твір М. Гумільова виглядає як лаконічний та непрямолінійний (поетичний, побудований на натяках та асоціаціях) опис еволюції персонажа твору Е. Войнич – від Артура до Овода.

Презентовані висновки й припущення доводять актуальність здійснення подальшого ретельного дослідження впливу Е. Войнич на творчість М. Гумільова.

Список використаних джерел

1. Митягіна С. С. У пошуках прототипу головного героя роману Етель Войнич «Овід»: родинно-побутова версія виникнення образу Артура Бертон // *Актуальні проблеми філології та перекладознавства* : зб. наук. праць / ред. кол.: Ю. П. Бойко, О. В. Ємець, Л. І. Белєхова та ін. – Хмельницький : ХНУ, 2017. – Вип. 13. – С. 58-63. 2. Митягіна С. С. Идеиное и сюжетно-художественное влияние романа Э. Войнич «Овод» на творчество писателей первой половины XX века // *Вестник Приамурского государственного университета им. Шолом-Алейхема*. – 2014. – № 2(15). – С. 53-63.

С. В. Вятчаніна, Н. Г. Назаренко

ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ЗВОРОТИ ЯК НЕРОЗРИВНА СКЛАДОВА СПОРТИВНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Невичерпним джерелом збагачення фахової мови і спортивного термінотворення є українська фразеологія. Досліджуючи, утворюючи і систематизуючи українські спортивні терміни, оминати при цьому стійкі словосполучення, якими так багата українська мова, не можна ніяк. Саме у фразеології найяскравіше виявляється національна специфіка мови. Фразеологічні одиниці найвиразніше передають дух і неповторну красу мови, яку витворив народ протягом віків для потреб спілкування в усній та писемній формах [1, с.6-11].

Багато фразеологізмів своїм походженням пов'язані з професійною діяльністю людей. В подальшому ті чи інші звороти набувають з часом іншого смислу,

поширюють межі свого застосування, узагальнюється їхнє значення [2]. Наведемо приклади. Такі фразеологізми як *передавати естафету, стиль гри, зрівняти рахунок, втрачати форму, вийти на фінішну пряму, гонка за лідером, натискати на всі педалі, біг на місці, покласти на обидві лопатки, грати в одній команді* тощо народилися на ґрунті спорту, під час професійної діяльності фізкультурників та спортсменів і мали абсолютно конкретне значення. Нині вони вживаються дуже широко в переносному сенсі, стали загальнономовним явищем, зустрічаємо їх в різних стилях мовлення, особливо публіцистичному.

Але серед суто спортивних, якщо можна так висловитись, фразеологізмів, які вживалися лише в цій галузі людської діяльності, таких як *грати на бічну лінію, взяти висоту, подавати навиліт, проспати старт, прохід під кільце, попасти в молоко, зростатися з конем, суддю на мило, обрублений удар* тощо маємо й фразеологізми, які прийшли у мову спорту із загальнонародного вжитку і дуже органічно вплелись у вінок спортивних фразеологічних одиниць: *вигнати сім потів, пасти задніх, відкрилось друге дихання, вимотати жили, господар становища, вичерпати себе, вибити ґрунт з-під ніг, плестись в хвості, прислів'я «Або перемогу здобути, або дома не бути», «Або пан, або пропав»* тощо [3].

Часто фразеологізм відтворює дійсність глибше, ніж окрема, синонімічна йому лексема. Виконуючи певну комунікативну роль, він надає особливої емоційності виразові, більшої експресивності, образності, яскравого стилістичного забарвлення, конкретності. У фразеологізмах дуже виразно виявляється схрещування шляхів і семантики, і стилістики, і граматики. Саме структурно-семантична місткість фразеологізму і відрізняє його від окремого слова. Причому смислова структура фразеологізму ніколи повною мірою не збігається із семантикою синонімічного йому слова: *влучати в яблучко – поцілити, на п'яти наступати – наздоганяти, нам'яти боки – побити, задніх пасти – відставати, вийти переможцем – перемогти*.

Фразеологічна одиниця не може бути ототожнена із словом, бо вона йому не еквівалентна і не адекватна. Свідчить про це, насамперед, характер інтралінгвістичних зв'язків морфем у слові та слів у фразеологічній одиниці – незамкненість перших і замкненість других. Слово – самостійна, а фразеологізм – неподільна лексична одиниця, хоча вони бувають синонімічні. Однак є значна кількість фразеологізмів, які важко передати однією, нехай і синонімічною, лексемою: *спочивати на лаврах, стояти стіною у захисті, бойове хрещення, кинути жереб, зірка спорту, не давати спуску, брати з бою, прикласти руку, споглядати задню, ахіллесова п'ята, поставити на своє місце, бути на коні, переможців не судять* та інші [3].

Підбір і тлумачення фразеологізмів мають велике значення не тільки для теоретичного усвідомлення мови, а й для щоденної практики, зокрема використання їх в професійному мовленні поряд з окремими термінолексемами. Без достатнього знання фразеології не може обійтись ні педагог, ні тренер, видавець, журналіст, коментатор, перекладач. Без знання фразеології не може бути досконалого знання мови в цілому. Часто досить одного-двох фразеологізмів, щоб розповідь спортивного коментатора або журналіста набула особливої виразності, гнучкості, експресивності та яскравої мальовничості, чого, на жаль, нерідко бракує. Тому під час викладання української мови у вищих навчальних закладах ні в якому разі не можна оминати фразеологію. Без неї не може бути багатой і соковитої мови. Фразеологія – це її окраса, виразова сила та образність.

Зважаючи на сказане вище, укладачам словників спортивної термінології варто було б вводити фразеологічні одиниці у відповідні лексикографічні статті. Це допоможе професіоналам краще орієнтуватися в мовних явищах, плідно використовувати все лексичне багатство нашої мови, а оскільки спортивне середовище

на теренах Східної України до недавнього часу було наскрізь російськомовним, для багатьох знайомство з суто українськими фразеологізмами стане відкриттям.

Насамкінець хочеться підкреслити, що досліджуючи і розробляючи українську спортивну термінологію, не можна забувати про органічну її частину – фразеологію, яка яскраво виявляє неповторно-своєрідну красу нашої мови.

Список використаних джерел

1. Медведєв Ф. П. *Українська фразеологія. Чому ми так говоримо* / Ф. П. Медведєв. – Х. : Видавниче об'єднання «Вища школа», 1977. – 232 с. 2. Ройзензон Л. И. *Лекція по общей и русской фразеологии.* / Л. И. Ройзензон. – Самарканд: СамГУ, 1973. – 223 с. 3. *Словник фразеологізмів української мови* / НАН України, Ін-т укр. мови, Укр. мов.-інформ. фонд; [уклад.: В. М. Білоноженко та ін. ; відп. ред. В. О. Винник]. – Київ: Наук. думка, 2008. - 1097 с.

А. В. Кузнєцова, Л. В. Мірошніченко

СПЕЦИФІКА ПРАВНИЧОЇ МОВИ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

У сучасному суспільстві на державному рівні запроваджується ряд реформ. Варто звернути увагу на те, як ці зміни ведуть до того, щоб по-іншому сприймати дослідження, вивчення і правильне вживання в мовленні певних термінів, розуміння тих чи інших понять, адже правнича мова змінюється і має свою специфіку та особливості. На сьогодні є актуальним питання теоретичного опису правничої мови. Як відомо, правнича мова і мова права зовсім різні поняття з теоретичної та практичної точки зору. Правнича мова стосується саме професійної діяльності правника, а мова права – юриспруденції. Мова права складається з термінології, а правнича включає й інші компоненти, а саме галузеву термінологію: економічну, фінансово-економічну, філологічну, міжнародну тощо. Правнича мова є більш ширшим поняття ніж мова права.

Особливості характеристики правничої мови досліджувало широке коло науковців: Панов М. І., Гетьман А. П., Артикуца Н. В., Токарська А. С., Любченко М., Прадід Ю. Ф., Голєв Н. Д., Дерябкіна А. А., Губаєва Т. В., Степанов Ю. С., Катков В. Д., Зархіна С. Е., Туранін В. Ю. та багато інших. У зв'язку з реформою варто переглянути деякі аспекти, які стосуються цього питання.

Токарська А.С. виокремлює такі лексичні ознаки і склад правничої мови: «правові терміни; правова номенклатура (назви нормативно-правових актів, державних органів), правові аббревіатури, професійний сленг, загальнонавчовані слова, що набувають спеціального значення в нормативно-правових актах, наприклад, термін «громадське місце» зазначено в ЗУ «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення» і набуває більш вагомого і конкретного значення» [1]. Науковці, які займаються дослідженням цього питання, приділяють увагу саме стильовими особливостями та ознакам правничої мови. Як відомо, правнича стилістика – це сукупність мовних стилів та вчення про організацію мови. За допомогою стилістики можливо більш точно охарактеризувати особливості та теоретичний характер правничої мови.

На думку дослідника Рибалко В.О., стилістичні ознаки поділяють на такі види: «мова правотворчості, правотлумачення, правозастосування, правореалізації, професійна правнича» [2, 106]. Розглянемо їх специфіку. Мова правотворчості має свої особливості: по-перше, поширене вживання слів, що позначають абстрактні поняття: «народ», «влада», по-друге, використання оцінювальних понять: «особливо тяжкий», «тяжкий злочин», а сфера функціонування мови – центральна, відомча, місцева, локальна та договірна правотворчість. Мова правотлума-

Кривець В. Ю. Актуальні проблеми викладання фонетичного аспекту англійської мови в технічному навчальному закладі фахової передвищої освіти . . .	133
Kosenko A. V. Epistemic Modality and Evidentiality: Setting Boundaries	134
Бабенко Б.О. Письменники Кіровоградщини в розбудові незалежної України	136
Белоус В. Б. Ностальгический детектив в исполнении дамы (краткие заметки о творчестве Джозефины Тэй)	137
Золотухін А. І. Розетській камінь як автограф Гомера	140
Григораиш О. А., Устиченко С. В. Особливості формування іншомовної компетентності студентів в умовах дистанційної освіти	141
Kostenko V. G., Solohor I. M. Genre-Based Approach in Teaching English for Special Purposes (Medicine, Dentistry)	143
Мітягіна С. С. «Овід» Е. Войнич та «Портрет чоловіка» М. Гумільова: спорідненість сюжетів	144
Вятчаніна С. В., Назаренко Н. Г. Фразеологічні звороти як нерозривна складова спортивної термінології	146
Кузнєцова А. В., Мірошніченко Л. В. Специфіка правничої мови: теоретичний аспект	148
Кирпича Т. В. Категорія страшного у новелі Дж. Ш. Ле Фаню «Кармілла» .	149
Юсупов В. О. Особенности преподавания русского языка иностранным студентам нефилологических специальностей	151
Биюмена А. А. Тактика создания образа «врага» в медиадискурсе	152
Байтерякова Н. Ю., Печерський Є. В. Інтерлінгвальне поширення кіберспортивної лексики через запозичення	153
Богуславська Л. Г., Лосєва Є. М. Суржик як мовна проблема	154
Сердюк Н. Ю. Власні назви у кримінальній жаргонній лексиці в оригінальному романі Ч. Діккенса «Oliver Twist»	156
Алексишина Е. М. Тезирование - один из видов интерпретации текста	157
Лухіна М. Ю. Проблеми підготовки іноземних абітурієнтів до мовного тестування	158
Ігнат'єва А. О., Богачик М. С. Ідіоматичні одиниці з семою на позначення частин тіла в англійській мові	160
Alakbarli Sugra Akbar gizi. Technique of Flow of Consciousness in Azerbaijani Prose of Two Thousand Years and Difference Between it and Internal Monology	161
Borysova A. A., Sapozhnikova L. Y. Reflection of Interlinguistic Contacts in the System of Lexical Names of Ukrainian Language	163
Єржикевич О. Ю., Богачик М. С. Особливості інтерактивного навчання англійського писемного мовлення засобами інформаційних технологій в старших класах	165
Варшава А.В. Особливості електронного листування	166
Муляр І.В. Аббревіація як один із способів скорочення українських меблевих найменувань	167
Малінська Г.Д. Становлення української технічної термінології (на матеріалі дорожньо-будівельної термінології)	168
Николюк Т. В., Шкляєва Н. В. Особливості фразеологізмів Миколи Лукаша зі значенням лайливості, грубого звучання, вульгаризмів	170
Чорноус О.В., Чорноус О. П. Українська термінологія на –ння	171